

Література:

1. Момот Т. В. Формування механізму управління оборотним капіталом підприємства (на прикладі підприємств будівельної галузі) [Текст]: дис. канд. екон. наук / Т. В. Момот. – Х. – 1999, 168 с.
2. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: Монографія. [Текст] / С.Ф. Голов. – К.: Центр учбової літератури, 2007, 522 с.
3. Гончарова Н. Н. Проблемы формирования информации о дебиторской задолженности для целей управления предприятием [Текст] / Н. Н. Гончарова // Економіка та право. – 2008. – №3. – С. 156-159
4. Приймачок О. Дебіторська та кредиторська заборгованість як об'єкт обліку і контролю на підприємствах України [Текст] / О. Приймачок // Актуальні управлінські і економічні проблеми сучасності. – 2009. – №1. – С. 63-68
5. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку: коментарі [Текст] / Алексеев Я., Басова І., Войтенко Т., Казанова М. та ін.; ред. Я.Кавторєва. – Х.: Фактор, 2009, 1328с.

*Любов Черничук, к. е. н., доцент
Буковинська державна фінансова академія
м. Чернівці, Україна*

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Економічна безпека має певну ієрархічну залежність, а тому передбачає державне регулювання. Як вважають окремі дослідники, «досвід розвитку інформаційних систем свідчить, що без участі держави створити інтегрований інформаційний простір неможливо» [4, с.192]. Тобто, програми збору та обробки облікової інформації є одним з важелів підвищення оперативності державного регулювання через аналіз виробництва, швидкого реагування на його зміни тощо. Окрім того, вони сприяють гармонізації інтересів підприємства і ринкового середовища. Ці факти дають можливість визначити, що інформація є ключовим фактором стійкого розвитку галузі регіону.

Найбільш повно інформація знаходить відображення господарств у системі обліку, регулювання якого на макро – та мікрорівнях проявляється у обліковій політиці. Оскільки факти господарського життя мають економічну та юридичну форми, та їх відповідне відображення в обліку є завданням нормативного регулювання.

Дослідженню проблем формування облікової політики присвячено праці Ф.Ф. Бутинця, В.М. Жука, Г.Г. Кірейцева, Н.М. Малюги, Г.О. Партин, Н.Л. Правдюк тощо. Вважається загальноновизнаним, що метою облікової політики є створення інформаційної системи для формування фінансової звітності.

Тобто, у дослідженнях щодо облікової політики переважає мікро-аспект, рекомендації щодо застосування чинних нормативів на підприємстві, тоді як проблеми реалізації економічних інтересів майже не досліджено. А саме цей аспект є важливим у організації обліку. Спричинено це тим, що облікова політика набула поширення саме внаслідок формування ринкової економіки, розширення економічних зв'язків суб'єктів ринку і наявності права вибору підприємств і відповідно повинна обслуговувати ці зв'язки.

Навіть розкриття даного терміну, здійснене у ст.1 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність” та у п.3 П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” визначає, що облікову політику трактують як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання й подання фінансової звітності. Тобто, на законодавчому рівні підкреслено виняткове її значення для підприємств.

Але разом з цим визнано, також що “облікова політика підприємства є тим важливим засобом, завдяки якому існує можливість розумного поєднання державного регулювання і власної ініціативи підприємства щодо ведення бухгалтерського обліку” [1, с.26]. Колектив авторів наукового видання на чолі з професором Ф.Ф. Бутинцем [6, с. 48-49] вказує, що політика обліку – це сфера нормалізації обліку через певні правила, стандарти, методологічні норми з метою визначення загальних і докладних принципів функціонування обліку в країні.

На думку Н.Л. Правдюк, саме державне регулювання з одночасною можливістю самостійного вибору підприємством облікової політики піднесли фінансовий облік із точних прикладних дисциплін до рівня економічної науки [7].

З висловлювань цих авторів, можна зробити висновок про виділення сфери облікової політики на рівні держави й на рівні підприємств. Першу слід розуміти як сферу діяльності державних органів або інститутів, утворених через державні й міжнародні об'єднання бухгалтерів і спрямовану на нормалізацію та стандартизацію обліку в країні.

Таким чином визнано, що йдеться про одне з найважливіших стратегічних питань діяльності підприємства – адже облікові критерії, як похідні економічних інтересів, породжуються не в межах функціональних завдань бухгалтерії, а стратегією бізнесу.

В цьому зв'язку економічні інтереси є особливим видом факторів, що впливають на облікову політику, оскільки як вони найкращим чином проявляються в розрізі економічних суб'єктів ринкового механізму господарювання [1], а в обліковій політиці знаходять відображення інтереси власників та працівників, клієнтів, ділових партнерів, то в широкому розумінні – суспільства в цілому.

Державна облікова політика враховує ступінь взаємодії міжнародних і національних стандартів звітності, вирішує питання щодо регламентації обліку, розробляє План рахунків, сприяє підготовці кадрів і розвитку наукових досліджень з обліку, забезпечення методичною літературою, керує процесом уніфікації форм обліку.

Облікова політика підприємства є принципами, правилами, процедурами прийнятими керівниками підприємства й опрацьованих та відображених у фінансовій звітності. На цьому рівні вона розкриває ступінь свободи підприємства в дотриманні загальноприйнятих облікових принципів і передбачає створення робочого Плану рахунків, форм первинних документів, порядку проведення інвентаризації, методів оцінки активів і зобов'язань, документообігу й технології обробки облікової інформації, визначення порядку контролю за господарськими операціями та їх обліковим відображенням.

Реалізація облікової політики на макрорівні стосується розвитку обліку в державі та проявляється у межах визнання країною міжнародних бухгалтерських стандартів і впровадження їх у національну систему, визначення умов регламентації, розроблення національного Плану рахунків, форм звітності, методологічного та організаційного керівництва системою обліку в країні, розвитку наукових досліджень і підготовки кадрів. Макрополітика знаходить відображення у певній моделі обліку країни через закони, стандарти та методологічні директиви і є сферою діяльності державних органів [6, с. 48].

На мікрорівні облікова політика здійснюється в напрямі забезпечення надійності формування на підприємстві фінансової звітності, складовими якої є форми первинних документів, графік документообігу, проведення інвентаризації, вибір реєстрів поточного обліку, методи оцінки активів і зобов'язань, робочий план рахунків, порядок контролю. Мікрополітика є “формуванням фінансових звітів відповідно до цілей, встановлених власником підприємства, але в рамках обов'язкових правил і стандартів обліку” [6, с.48].

Раціональна система обліку, передумовою якої є облікова політика, таким чином залежить від макрорівня – діючих положень і правил ведення обліку. Тут у обліковій політиці реалізуються потреби управління економікою, фінансовою і кредитною системами, загальною методологією обліку. Не менш важливим є і мікрорівень, що враховує конкретні умови дія-

льності підприємства: організаційну структуру, технологію виробництва, відносини з контрагентами, станом технічної оснащеності обліку, кваліфікації облікових працівників.

Економічні потреби, що є фактором впливу на організацію обліку через облікову політику, зосереджені в площині мобілізації усіх можливостей для повного використання резервів і збільшення обсягу валового національного продукту, загального піднесення економіки. Засобами облікової політики на рівні держави передбачається вимір ефективності виробництва, продуктивності праці, віддачі інвестиційних проектів тощо.

Таким чином, на державу покладається завдання загального управління обліком, забезпечення його методологічної єдності, побудова й організація в інтересах суспільства. Реалізація цих завдань можлива тільки з оптимальним врахуванням економічної ситуації в країні.

Вирішальним критерієм при виборі облікової політики є максимізація прибутку й структура фінансових результатів. Завдання вибору оптимального формування фінансових результатів таким чином, зводиться до вибору варіантів обліку за кожним елементом облікової політики, при яких прибуток буде максимальним. Про ефективність ведення обліку на підприємстві за елементами облікової політики свідчитиме аналіз структури фінансових результатів.

З урахуванням викладених концептуальних підходів, синтезуючи дослідження інших авторів, можна вважати, що облікова політика є ієрархічною інформаційною моделлю господарської діяльності в межах системи обліку шляхом послідовного розгортання елементів його методу в процесі відтворення об'єкта управління. Враховуючи те, що в цьому об'єкті зосереджені економічні інтереси, облікова політика стає засобом поєднання інформаційних потреб держави й кожного підприємства.

Таким чином, питання формування й обґрунтування облікової політики є актуальними, а на рівні методології та методики залишаються майже не висвітленими, тому потребують подальшого опрацювання.

Література:

1. Барановська Т.В. Вплив факторів на формування облікової політики // Вісник ЖІТІ. – 2002. – №20. – с.26-33.
2. Бутинець Ф.Ф., Дем'яненко М.Я. Бухгалтерський облік у сільському господарстві: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ф.Ф. Бутинець (ред.), М.М. Коцупатрий (ред.). – Житомир : ПП "РУТА", 2003. – 511с.
3. Лавріненко Л.І. Державна облікова політика галузі агропромислового виробництва //Організаційно-економічні прорблеми розвитку АПК. Ч.3. Фінанси і фінансова структура АПК. – К.: ІАЕ, 2001.

4. Муратова Л.Г., Меденников В.И. Необходимость государственного регулирования процесса информатизации АПК // Никоновские чтения – 2005: Государственное регулирование сельского хозяйства: концепции, механизмы, эффективность. – М.: ВИАПИ им. А.А.Никонова, «Энциклопедия российских деревень». – 2005. – 664 с.
5. Облікова політика підприємств (науково-методичний посібник). – Суми: ВАТ «СОД», в-во «Козацький вал», 2002. – 50 с.
6. Організація бухгалтерського обліку: Підручник /За ред. Бутинця Ф.Ф. – Житомир: ПП "Рута", 2002. – 592 с.
7. Правдюк Н.Л. Особливості організації фінансового обліку в сільськогосподарських підприємствах //Облік і фінанси АПК. – 2005. – №12. – с.115-121.

*Ігор Добротвор., к.ф.-м.н., доцент
Михайло Чирка., к.т.н., доцент
Юрій Чубатий*

*Тернопільський національний економічний університет
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя*

ОЦІНКА ІНФОРМАТИВНОСТІ ПАРАМЕТРІВ РОЗПОДІЛІВ ОПЕРАТОРНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ХАРАКТЕРИСТИК СТРУКТУР ЕПОКСИКОМПОЗИТІВ

На цей час розроблені методи дослідження структури матриці композитних матеріалів (КМ) навколо наповнювача, є трудомісткими і відзначаються значною похибкою експерименту [1, 2]. Ці методи є непрямими. У цьому плані перспективою є розробка нових методів досліджень структури матриці навколо наповнювача на основі світлової мікроскопії з подальшою обробкою отриманих зображень з використанням програмного забезпечення у системі MathCAD. Це дозволить якісно і кількісно оцінити структурні характеристики матеріалу з незначною похибкою експерименту, що у подальшому забезпечить підбір інгредієнтів КМ з оптимальними експлуатаційними характеристиками.

Метою роботи є дослідження впливу параметрів поверхневих шарів у композитах з різною природою наповнювачів і товщини покриттів на кінетику зміни залишкових напружень у матеріалах.

В якості предмета досліджень вибрано епоксидно-діановий олігомер марки ЕД-20, який зшивали поліетиленполіаміном (ПЕПА) при стехіометричному співвідношенні компонентів. Як наповнювачі, вибрано дисперсні частинки однакового розміру (63 ± 8 мкм) різної фізичної природи: ферит марки 1500 НМЗ, карбід бору і карбід кремнію.